

Biblijska teologija 1 (4)
amdg.eu/fer-bt1
biblijska.teologija@gmail.com

James Tissot, Jakov,
cca. 1896.–1902.

Jakov je Izrael

Post 25-50

Bog mi je štít (Ps 31)

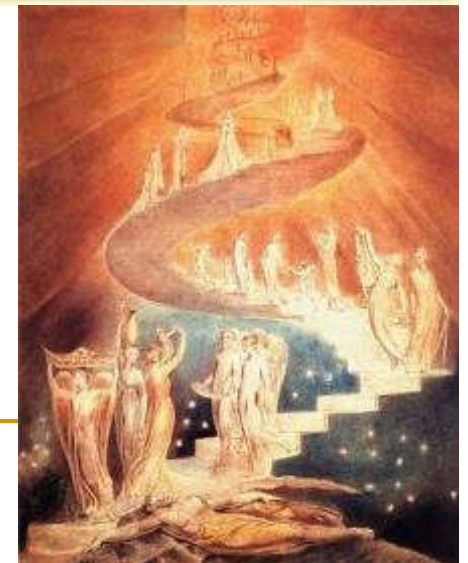
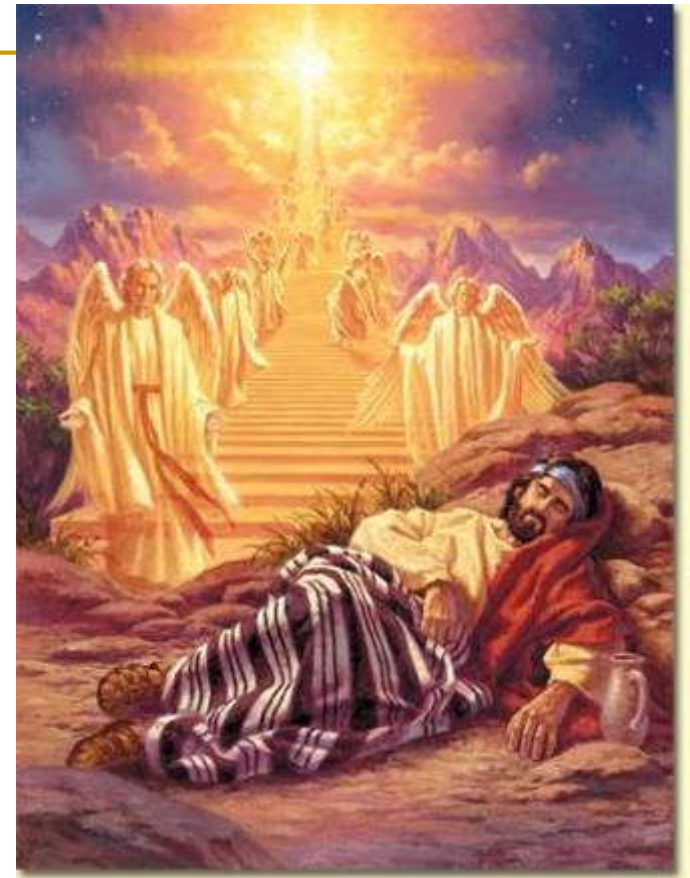

G D e D G D C D G (D')

Bog mi je štít hri-di-na mo - ja Bog mi je štít i moj spas

Noć na putu (28,10-22)

- **Dvoznačan odlazak iz obitelji**
 - Bijeg od razorenih odnosa, mrak (11)
 - Potraga za zajedništvom
- **Briga za konačište (11):**
- **uzglavlje (11)**
- **San: duša otvorena (12)**
 - Bez trgovanja i prijevare
- **Veza s nebom (12 usp. 11,4; Iv 1,51)**
 - ⇔ “s vrhom do neba” (Post 11,4),
 - Vidi anđele prije Natanaela (Iv 1,51)

Jakovljev san

- ❑ *Dokle noć:*
Post 28,16, 18 ili 20?
- **Noć: v11–17**
- **A) san v12–15**
 - ❑ *Tko govori u v13–15?*
 - “Ja sam יהוה” (v13) – Bog uzvišen, na nebu
 - Jakov ga *vidi* i čuje
 - ❑ Sluša Božji glas ⇔ “*Poslušaj moj glas!*” (27,8.13.43)
 - ❑ Majka Rebeka
 - **B) budan, u noći** – koji osjećaj? (v16s)
 - ❑ Strah, strašno mjesto (17)
 - “יהוה-Jahve je stvarno tu” (16)
 - ❑ ⇔ “יהוה mi je pomogao” (27,20)

Novi dan

- C) jutro (Post 28,18-22)
 - Žrtvenik v18 – od čega? (v10.18.22)
- Kamen od uzglavlja
- *Zavjet* – u kojoj formi? (v20-22)
- Pogodba, *opisno*
- יהוה će biti moj Bog (3. lice)
 - Bog... Jakovljevi
 - Bitna promjena na kraju? (22b):
- “ti” + “sve što ćeš mi dati” (22b) – molitva + Božja širina
 - Interes u v20s:
- Kruha, ruha i siguran put (v20s)
- → Egzistencijalno povjerenje?

Zavjet? (Post 28,20-22)

- *Ako* v20 ⇔ v15
- *Ako* v21 ⇔ v15
- Siguran put v20
⇔ v13
- Hrana v20 ⇔ v13s
- Odijelo v20 ⇔ v14
- *Onda* moj Bog v21
- S tobom, čuvati (15)
- Dovedi natrag (15)
- Dati zemlju (13)
- Potomstvo 3x (13s)
 - Koliko (14)
– usp. 13,16?
- Blagoslov (14)
 - Za koga? Usp. 12,3
- יהוה, Bog Abrahamov,
Izakov – vjeran
obećanju (13s)

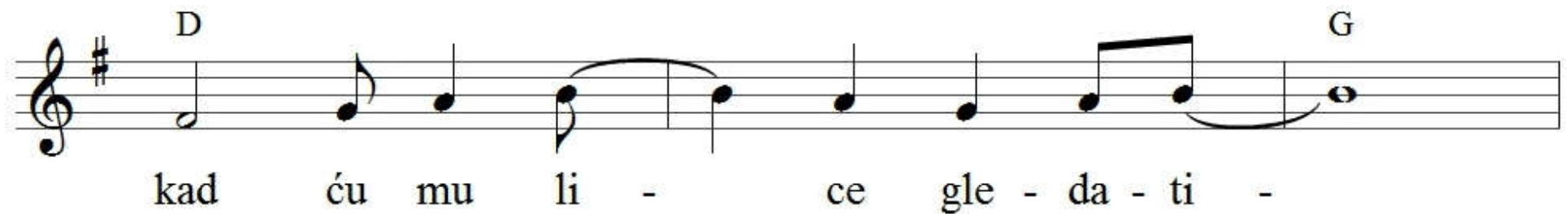
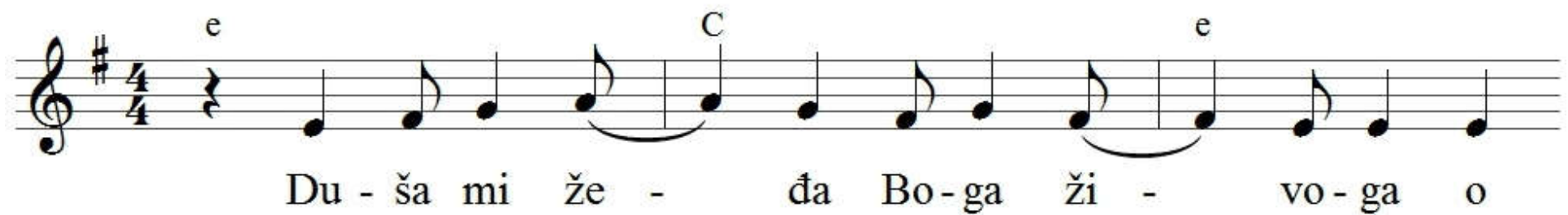
Borba za blagoslov (Post 32,25–31)

- *S kim se Jakov bori* – שׂאִי־שׁ *'iš* “netko, on” (Post 32,25)
 - odgovor na v10-13,
 - tajno ime (30),
 - osobno svjedočanstvo (31)
 - slika pomirenja u 33,10:
- *Kao lice Božje*
 - *Što Jakov traži (27)?*
- *Blagoslov, dobiva u v30*
 - *Što mora reći (28 usp. 27,19)?*
- *Ime, tko je – novo u v29:*
- יִשְׂרָאֵל *jiśra'el* “borit će se Bog” (29)
 - “Hvatač pete” postaje “Izrael”
 - *Vanjski znak 32,32 usp. 28,11:*
- *Sunce mu je ogranulo*

Duša mi žeđa (Ps 42/43)

Mojsije – izbavitelj i zakonodavac

Izl – Pnz

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- ❑ 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- ❑ שלח *šālah* poslati – הלך *hālak* ići (v10)
- ❑ 1. naznaka nevolje (v7.9);
 - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- ❑ 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- ❑ 3. prigovor
- ❑ 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- ❑ 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
 - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- ❑ 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
 - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) – יהוה (4) – “Bog” *Elohim* (4)
Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
 - Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
 - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
 - = “Skini obuću!” (3,5)
 - Spomen za naraštaje (3,15)
 - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘*amî* moj narod 3,7.10
- ירד *jarad* sići 3,8

Božja pedagogija

□ pet Mojsijevih poteškoća

- od krize identiteta **3,11; 4,10**
 - Tko sam ja? (3,11)
 - Težak na jeziku (4,10)
- do izvlačenja (Izl **4,13**)
 - Šalji koga hoćeš...? (4,13)
 - “Ne bi li ipak netko drugi...?”

□ pedagoški postupak

- dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)
- Bog sama sebe očituje (3,14)
- ne skriva osjećaje (**4,14**)
 - ljutnja

Deset zapovijedi – δεκα λογοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

Sadržaj i kontekst

Aktualan sadržaj

- ❑ *Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl 20,12?*
- **Poštuj svoga oca i svoju majku!**
(אב 'ab, אמ 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
 - ❑ *Za koga Dan počinka u Izl 20,10?*
- **Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći!**
(בת ben, בן bat Izl 20,10; Pnz 5,14)
 - ❑ *Božja revnost u Izl 20,5?*
- **“brinem se za krivnju otaca i kod sinova...”**
(Izl 20,5; Pnz 5,9)
 - פקד paqad “pobrinuti se”
 - ❑ = **OBITELJ**

Sugovornik Božji

- Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21
- Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)
 - Obećanje prije zapovijedi (Izl 19,5s)
- 5x “יהוה” tvoj Bog”
koji sam te izveo (Izl 20,2)
- Izl 20,5.7.10.12:
 - Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)
 - Ime – ne isprazno izgovarati (v7)
 - pripada mu sedmi dan (v10)
 - onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... Izl 20,2 / Pnz 5,6
 - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
 - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
 - v3; v7:
- Zabrana drugih bogova
 - v5s; v9s:
- Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje
 - v7; v11
- Čuvanje Božjeg imena
 - v13-15; v17-19
- Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi

Razlike

- **Zašto Dan Gospodnji (Izl 20,11; Pnz 5,15)?**
 - Izl: počinak Božji, svetost
 - Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
 - “sam si bio sluga”
- **Tko govori u Izl 20,1; Pnz 5,1?**
- **Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)**
- **Dodatak u Pnz 5,12.16?**
- **Mojsijeve riječi Izraelu:**
- **“Kao što ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)**
- **“ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44**
- **תורה *tôrâ* Zakon (Pouka)**
- **Kada: Izl 19,1.16; Pnz 1,3?**
- **Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)**
- **Pnz: 1. 11. 40.**
 - **Gdje: Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?**
- **Izl: brdo Sinaj**
- **Pnz: istočno od Jordana, u dolini**

